

การประเมินผลโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558
ปี 2563

สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ผลการวิจัย

การศึกษานี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติฯ ได้ดำเนินการเป็นเวลา 5 ปีในปี 2563 วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติฯ ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็ก ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลัก รวมทั้งระบบการบริการจัดการที่จะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของโครงการฯ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า จากข้อมูลทั้งหมด 4002 ราย จำนวนเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมในการศึกษานี้ เท่ากับ 3970 คน ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก 12 เขตสุขภาพฯ ละ 2 จังหวัด จำนวนตัวอย่างในแต่ละเขตสุขภาพอยู่ในช่วง 314 – 362 ราย ดังแสดงในตารางที่ 1

ในบทนี้จะประกอบด้วยเนื้อหาของผลการวิจัยเชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยประเมินผลโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติฯ ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ของโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติฯ
 - 1.1 สถานะพัฒนาการของเด็กในแต่ละเขตสุขภาพ
 - 1.2 สถานะพัฒนาการของเด็กอายุ 9 18 30 42 และ 60 เดือน
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็ก
 - 2.1 ปัจจัยด้านครอบครัว
 - 2.2 ปัจจัยด้านเด็ก
 - 2.3 พฤติกรรมการของผู้เลี้ยงดูเด็กในการใช้คู่มือ DSPM
 - 2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กโดยการทดสอบไคสแควร์ และการถดถอยโลจิสติกพหุคูณ
- 3) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลัก
 - 3.1 ความพึงพอใจของผู้เลี้ยงดูเด็กต่อการใช้คู่มือ DSPM
 - 3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลักโดยการทดสอบไคสแควร์
- 4) ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็ก
 - 4.1 ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ผ่านมา
 - 4.2 ผลการคัดกรองพัฒนาการสงสัยล่าช้าของเด็กในการศึกษานี้
- 5) ข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงดูหลักเพื่อการพัฒนาคู่มือ DSPM
- 6) สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ร้อยละของเด็กในการศึกษานี้จำแนกตามเขตสุขภาพและจังหวัด

เขตสุขภาพที่	n	จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
1	351	พะเยา	138	3.5
		ลำปาง	213	5.4
2	339	ตาก	227	5.7
		อุตรดิตถ์	112	2.8
3	324	กำแพงเพชร	193	4.9
		พิจิตร	131	3.3
4	326	พระนครศรีอยุธยา	245	6.2
		อ่างทอง	81	2.0
5	331	กาญจนบุรี	165	4.2
		นครปฐม	166	4.2
6	362	ฉะเชิงเทรา	129	3.2
		ชลบุรี	233	5.9
7	325	ขอนแก่น	193	4.9
		ร้อยเอ็ด	132	3.3
8	314	นครพนม	119	3.0
		สกลนคร	195	4.9
9	318	ชัยภูมิ	138	3.5
		บุรีรัมย์	180	4.5
10	331	มุกดาหาร	168	4.2
		อำนาจเจริญ	163	4.1
11	325	นครศรีธรรมราช	235	5.9
		กระบี่	90	2.3
12	324	นราธิวาส	187	4.7
		ยะลา	137	3.4
รวม	3970			100.0

1) ผลสัมฤทธิ์ของโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติฯ

1.1 สถานะพัฒนาการของเด็กในแต่ละเขตสุขภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม 46.9% ของเด็กมีพัฒนาการปกติ และ 53.1% ของเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า เขตสุขภาพที่เด็กมีสัดส่วนของพัฒนาการสงสัยล่าช้าต่ำ ได้แก่ เขตสุขภาพที่ 8 (22.0%) เขตสุขภาพที่ 6 (24.9%) เขตสุขภาพที่ 2 (24.5%) ดังแสดงในตารางที่ 2 เขตสุขภาพที่เด็กมีสัดส่วนของพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูง ได้แก่ เขตสุขภาพที่ 11 (73.5%) เขตสุขภาพที่ 4 (69.9%) เขตสุขภาพที่ 5 (67.4%)

ตารางที่ 2 ร้อยละของเด็กจำแนกตามสถานะพัฒนาการและเขตสุขภาพ

เขตสุขภาพที่	สถานะพัฒนาการของเด็ก		รวม (จำนวน)
	ปกติ %	สงสัยล่าช้า %	
1	37.0	63.0	351
2	75.5	24.5	339
3	34.6	65.4	324
4	30.1	69.9	326
5	32.6	67.4	331
6	75.1	24.9	362
7	40.9	59.1	325
8	78.0	22.0	314
9	40.9	59.1	318
10	42.0	58.0	331
11	26.5	73.5	325
12	47.5	52.5	324
รวม	46.9	53.1	3970

1.2 สถานะพัฒนาการของเด็กอายุ 9 18 30 42 และ 60 เดือน

ผลการวิจัยพบว่า 30% ของเด็กที่อายุ 9 เดือนมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ในขณะที่ 62.2% ของเด็กที่อายุ 30 เดือนมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า พบว่าสัดส่วนของเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูงขึ้นในกลุ่มเด็กที่มีอายุมากขึ้น (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ร้อยละของเด็กจำแนกตามสถานะพัฒนาการและกลุ่มอายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ

อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ (เดือน)	สถานะพัฒนาการของเด็ก		รวม (จำนวน)
	ปกติ %	สงสัยล่าช้า %	
9	70.0	30.0	780
18	47.4	52.6	823
30	37.8	62.2	809
42	38.2	61.8	794
60	41.6	58.4	764
รวม	46.9	53.1	3970

2) ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็ก

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเด็ก ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM

2.1 ปัจจัยด้านครอบครัวของเด็ก

ประมาณครึ่งหนึ่ง (50.6%) ของเด็กที่พ่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ใกล้เคียงกับการศึกษาของแม่ที่ส่วนใหญ่ (56.8%) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช.เช่นกัน 48.5% ของครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่มีความเพียงพอของรายได้แต่ไม่มีเหลือเก็บ ด้านสถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก พบว่า 83.5% อยู่ด้วยกัน (ตารางที่ 4)

ประมาณครึ่งหนึ่ง (51.1%) เป็นแม่ของเด็กที่เป็นผู้เลี้ยงดูหลัก รองลงมาเป็นตา ยาย (28.8%) ปู่ ยาย (12.5%) ที่ช่วยเป็นผู้เลี้ยงดูหลัก มีการไปจ้างเลี้ยงเด็กน้อยมาก (0.3%) ผู้เลี้ยงดูหลักส่วนใหญ่ (93.8%) เป็นหญิง

อายุเฉลี่ยของผู้เลี้ยงดูหลัก 41.4 ปี อายุน้อยที่สุด 16 ปีและอายุมากที่สุด 84 ปี พบว่า 44.5% ของผู้เลี้ยงดูหลัก จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 ร้อยละของเด็กจำแนกตามปัจจัยด้านครอบครัวของเด็ก

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาของพ่อ	3967	
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	48	1.2
- ประถมศึกษา	785	19.8
- มัธยมศึกษา/ปวช.	2006	50.6
- อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	398	10.0
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	367	9.2
- ไม่ทราบ	363	9.2
การศึกษาของแม่	3967	
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	63	1.6
- ประถมศึกษา	583	14.7
- มัธยมศึกษา/ปวช.	2255	56.8
- อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	355	8.9
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	593	15.0
- ไม่ทราบ	118	3.0
ความเพียงพอของรายได้ครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่	3960	
- เพียงพอ เหลือเก็บ	1050	26.5
- เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ	1922	48.5
- ไม่เพียงพอ	988	25.0
สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก	3963	
- อยู่ด้วยกัน	3311	83.5
- แยกทางกัน	603	15.2
- หม้าย	23	0.6
- อื่นๆ เช่น ไม่ได้อยู่ด้วยกันเพราะพ่อทำงานต่างจังหวัด/พ่อติดทหาร	26	0.7

ตารางที่ 5 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ผู้เลี้ยงดูหลักของเด็ก	3960	
- แม่	2023	51.1
- พ่อ	126	3.2
- ตา ยาย	1142	28.8
- ปู่ ย่า	493	12.5
- ญาติ เช่น ป้า	163	4.1
- ลูกจ้างเลี้ยงเด็ก	13	0.3
เพศของผู้เลี้ยงดูหลัก	3967	
- ชาย	246	6.2
- หญิง	3721	93.8
อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก (ปี)	3938	
< 20	91	2.3
20 - 29	912	23.2
30 - 39	941	23.9
40 - 49	695	17.6
50 - 59	803	20.4
60 - 69	427	10.8
70 - 79	64	1.6
> 80	5	0.1
Mean = 41.4 SD = 14.1 Median = 40 QD = 12 Min = 16 Max = 84		
การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก	3953	
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	186	4.7
- ประถมศึกษา	1758	44.5
- มัธยมศึกษา/ปวช.	1532	38.7
- อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	204	5.2
-ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	273	6.9

2.2 ปัจจัยด้านเด็ก

เด็กในการศึกษานี้ได้รับการคัดกรองพัฒนาการที่อายุ 9 18 30 42 และ 60 เดือนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ประมาณครึ่งหนึ่ง (50.4%) เป็นเด็กหญิง ส่วนใหญ่ (95.8%) แม่ได้คลอดที่โรงพยาบาล มีเพียง 0.3% ที่คลอดที่บ้าน ส่วนใหญ่ (88.1%) ของผู้เลี้ยงดูหลักมีความคิดเห็นว่าเด็กเลี้ยงง่าย (ตารางที่ 6)

ผลการวิจัยพบว่ามีเพียง 9% ที่แม่มีปัญหาขณะตั้งครรภ์เด็กคนนี้ โรคที่พบบ่อย (ตารางที่ 7) ได้แก่ โรคเบาหวาน (26.1%) โรคความดันสูง (18.0%) โรคหิตจาง (11.9%) พบว่า 6.5% ของเด็กมีโรคประจำตัว (ตารางที่ 8) โรคที่พบบ่อย ได้แก่ โรคหอบหืด (34.2%) ภาวะพร่องเอนไซม์ (G-6PD Deficiency) (18.1%) โรคโลหิตจาง (13%) 49.7% ของครอบครัวเด็กได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด แต่ 47.5% ไม่ได้รับเงินอุดหนุนนี้

ตารางที่ 6 ร้อยละของเด็กจำแนกตามอายุ เพศ สถานที่คลอด พื้นฐานอารมณ์ การมีปัญหาขณะแม่ตั้งครรภ์

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ	3970	
- 9 เดือน (9 เดือน 29 วัน)	780	19.6
- 18 เดือน (18 เดือน 29 วัน)	823	20.7
- 30 เดือน (30 เดือน 29 วัน)	809	20.4
- 42 เดือน (42 เดือน 29 วัน)	794	20.0
- 60 เดือน (60 เดือน 29 วัน)	764	19.2
เพศของเด็ก	3964	
- หญิง	1997	50.4
- ชาย	1967	49.6
สถานที่คลอด	3967	
- โรงพยาบาลของรัฐบาล	3802	95.8
- โรงพยาบาลของเอกชน	150	3.8
- คลอดที่บ้าน	12	0.3
- อื่นๆ เช่น คลอดบนรถตู้ชีพ คลอดต่างประเทศ	3	0.1
พื้นฐานอารมณ์ของเด็กตามความคิดเห็นของผู้เลี้ยงดูหลัก	3964	
- เลี้ยงง่าย	3491	88.1
- เลี้ยงค่อนข้างยาก	378	9.5
- เลี้ยงยาก	95	2.4
การมีปัญหาขณะแม่ตั้งครรภ์เด็กคนนี้	3967	
- ไม่มี	3560	89.7
- มี	357	9.0
- ไม่ทราบ	50	1.3

ตารางที่ 7 ร้อยละของเด็กจำแนกตามปัญหา/โรคขณะแม่ตั้งครรภ์เด็กคนนี้ (ผู้ตอบ = 345)

ปัญหา/โรคขณะตั้งครรภ์เด็กคนนี้	จำนวน	ร้อยละ
โรคเบาหวาน	90	26.1
โรคความดันสูง	62	18.0
มีภาวะเสี่ยงเนื่องจากเป็นครรภ์ที่5	6	1.7
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น	5	1.4
แพ้ท้องมาก	4	1.2
ครรภ์เป็นพิษ	17	4.9
คลอดก่อนกำหนด	9	2.6
เป็นซีสต์	7	2.0
ไม่ได้ฝากครรภ์	2	0.6
เลือดออกมาก	17	4.9
โรคหิตจาง	41	11.9
โรคธาลัสซีเมีย	8	2.3
ไทรอยด์	14	4.1
หอบหืด	9	2.6
กรวยไตโต/อักเสบ	2	0.6
ภาวะรกเกาะต่ำ	8	2.3
โรคภูมิแพ้	6	1.7
ปัญหาสุขภาพจิต	2	0.6
อายุครรภ์เกิน	2	0.6
แท้งคุกคาม	4	1.2
โรคหัวใจ	1	0.3
โรคแพ้ภูมิตัวเอง	1	0.3
โรคตับอักเสบบี	5	1.4
โรคเบาหวาน และ โรคความดันสูง	3	0.9
ปวดท้อง และ ปวดไมเกรน	1	0.3
Prolong labour	4	1.2
HIV	1	0.3
VDRL reactive 1:64 TPHA	2	0.6
Deep vein thrombosis at left leg	1	0.3
Bipolar	1	0.3
Fetal distress & twin	10	2.9

ตารางที่ 8 ร้อยละของเด็กจำแนกตามโรคประจำตัว

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
การมีโรคประจำตัวของเด็ก	3967	
- ไม่มี	3697	93.2
- มี	257	6.5
- ไม่ทราบ	13	0.3
ชื่อโรคประจำตัวของเด็ก	254	
โรคหอบหืด	87	34.2
โรคโลหิตจาง	33	13.0
ลำไส้อุดตัน	5	2.0
โรคมุมิแพ้	23	9.0
ชักเกร็ง ไขว้สูง	6	2.4
โรคธาลัสซีเมีย	19	7.5
ไวรัสตับอักเสบบี	2	0.8
ปากแห้งเพดานโหว่	2	0.8
หัวใจ หัวใจโป่งพอง	3	1.2
โรคปอด	7	2.7
ไทรอยด์	7	2.7
คาวาซากิ	1	0.4
ต่อกระฉก	3	1.2
ท่ออุจจาระขับถ่ายไม่ได้	2	0.8
เม็ดเลือดแตก	1	0.4
แฟนมวู	1	0.4
Atrial Septal Defect	6	2.4
G-6PD Deficiency	46	18.1
การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	3958	
- ได้รับ	1965	49.7
- ไม่ได้รับ	1882	47.5
- ไม่ทราบ	111	2.8

2.3 พฤติกรรมการของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM

ส่วนใหญ่ (62%) ของผู้เลี้ยงดูหลักได้รับคู่มือ DSPM ในขณะที่ 38% ของผู้เลี้ยงดูหลักไม่ได้รับคู่มือ DSPM ในกลุ่มที่ได้รับคู่มือ DSPM ส่วนใหญ่ (70.3%) ได้รับคู่มือที่ตีพิมพ์หลังคลอด จนท./อสม.ส่วนใหญ่ (88.6%) อธิบายการใช้คู่มือ DSPM ในขณะที่มอบคู่มือ DSPM ให้ และส่วนใหญ่ (95.6%) ของผู้เลี้ยงดูหลักตอบว่าเข้าใจวิธีการใช้คู่มือ DSPM 68.9% ตอบว่าได้อ่านคู่มือ โดยส่วนใหญ่ (58.6%) อ่านเป็นเดือนๆตามอายุลูก (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM

พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการฯ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับคู่มือ DSPM	3969	
- ได้	2459	62.0
- ไม่ได้	1510	38.0
ได้รับคู่มือเมื่อไร	2420	
- มาฝากครรภ์	111	4.6
- ที่ตีพิมพ์หลังคลอด	1701	70.3
- อสม./จนท.เอามาให้ที่บ้านหลังคลอด	98	4.0
- ได้รับเมื่อนำเด็กมารับวัคซีน	380	15.7
- อื่นๆ เช่น ได้รับคู่มือเมื่อมาตรวจพัฒนาการ	130	5.4
จนท./อสม.อธิบายการใช้คู่มือ DSPM	2420	
- อธิบาย	2143	88.6
- ไม่ได้อธิบาย	197	8.1
- ไม่ทราบ	80	3.3
ความเข้าใจของผู้เลี้ยงดูหลักเมื่อได้รับคำอธิบาย	2132	
- เข้าใจ	2039	95.6
- ไม่เข้าใจ	93	4.4
การอ่านคู่มือ DSPM	2426	
- อ่านแล้ว	1672	68.9
- ไม่เคยอ่าน	754	31.1
วิธีการอ่านส่วนใหญ่	1671	
- อ่านเป็นเดือนๆตามอายุลูก	979	58.6
- เลือกอ่านตามความสนใจ	461	27.6
- อ่านล่วงหน้าเกินช่วงอายุลูก	180	10.8
- อื่นๆ เช่น อ่านเฉพาะเวลาสงสัย	51	3.1

ตารางที่ 10 แสดงว่า ส่วนใหญ่ (65.9%) ของผู้เลี้ยงดูหลักได้นำวิธีส่งเสริมพัฒนาการในคู่มือ DSPM มาใช้กับเด็กนานๆ ครั้ง 68.1% ไม่ได้แนะนำผู้อื่นให้ใช้คู่มือ DSPM พบว่ามีเพียง 9.2% ที่มีปัญหาการใช้คู่มือ DSPM ส่วนใหญ่ (79.6%) มีผู้ช่วยแนะนำเมื่อมีปัญหา ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (81.9%) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (8.6%) ส่วนใหญ่ (90.5%) ไม่ใช้คู่มือ DSPM ในรูปแบบอื่น

ตารางที่ 10 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM

พฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการ	จำนวน	ร้อยละ
การนำวิธีส่งเสริมพัฒนาการในคู่มือมาใช้กับเด็ก	1661	
- บ่อยๆเกือบทุกวัน	346	20.8
- ใช้บ้างนานๆ ครั้ง	1094	65.9
- ไม่ได้ใช้เลย	144	8.7
- อื่นๆ ไม่ทราบ	77	4.6
การแนะนำผู้อื่นให้ใช้คู่มือ DSPM	1661	
- แนะนำ	530	31.9
- ไม่ได้แนะนำ	1131	68.1
ปัญหาการใช้คู่มือ DSPM	1612	
- ไม่มีปัญหา	1463	90.8
- มีปัญหา	149	9.2
การมีผู้ช่วยแนะนำเมื่อมีปัญหา	147	
- ไม่มี	30	20.4
- มี	117	79.6
ใครให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา	116	
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	95	81.9
- อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	10	8.6
- เพื่อนบ้าน	7	6.0
- อื่นๆ เช่น แพทย์ ครู	4	3.5
การใช้คู่มือ DSPM ในรูปแบบอื่น	3828	
- ไม่เคยใช้	3463	90.5
- ใช้ App Khunlook	43	1.1
- ใช้ App KidDiary	32	0.8
- Electronic File (QR-Code)	11	0.3
- อื่นๆ เช่น Google, Youtube	279	7.3

พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM (Composite variable)

พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามคู่มือDSPM ได้วิเคราะห์จากตัวแปร 3 ตัว ร่วมกัน ได้แก่ การได้รับคู่มือDSPM การอ่านคู่มือDSPM และการใช้คู่มือDSPM การแจกแจงความถี่ของตัวแปรใหม่นี้ตั้งแสดงในตารางที่ 11 พบว่า 38.5% ของผู้เลี้ยงดูหลักไม่ได้รับคู่มือDSPM 61.5% ได้รับคู่มือDSPM ในกลุ่มนี้ 36.7% ได้อ่านคู่มือและใช้คู่มือ 5.6% ได้อ่านคู่มือแต่ไม่ใช้คู่มือ 19.2% ไม่ได้อ่านคู่มือ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามคู่มือDSPM

พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือและใช้คู่มือ	1440	36.7
ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือแต่ไม่ใช้คู่มือ	221	5.6
ได้รับคู่มือDSPMแต่ไม่อ่านคู่มือ	754	19.2
ไม่ได้รับคู่มือDSPM	1510	38.5
รวม	3925	100.0

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กโดยการทดสอบไคสแควร์

และการถดถอยโลจิสติกพหุคูณ

2.4.1 ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กโดยการทดสอบไคสแควร์

ผลการทดสอบไคสแควร์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การศึกษาของพ่อ ความเพียงพอของรายได้ครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่ สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก เพศและอายุของผู้เลี้ยงดูหลัก
2. ปัจจัยด้านเด็ก ได้แก่ อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ สถานที่คลอด เพศของเด็ก พื้นฐานอารมณ์ของเด็ก ตามความคิดเห็นของผู้เลี้ยงดูหลัก การมีโรคประจำตัวเด็ก การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM ได้แก่ การได้รับคู่มือ DSPM ได้รับคู่มือ DSPMเมื่อไร การอ่านคู่มือ DSPM การนำวิธีส่งเสริมพัฒนาการในคู่มือมาใช้กับเด็ก การมีผู้ช่วยแนะนำเมื่อมีปัญหา การใช้คู่มือ DSPM ในรูปแบบอื่น

ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า การศึกษาของพ่อเป็นสิ่งสำคัญต่อพัฒนาการของลูก เด็กซึ่งมีพ่อที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเกือบ 2 เท่าของเด็กซึ่งมีพ่อที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่า ความเพียงพอของรายได้ครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็ก เด็กในครอบครัวที่มีรายได้ไม่เพียงพอมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.291 เท่าของเด็กในครอบครัวที่มีรายได้เพียงพอเหลือเก็บ ด้านสถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก เด็กในครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกันหรือเป็นหม้ายมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.531 เท่าของเด็กในครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและสถานะพัฒนาการของเด็ก

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	สถานะพัฒนาการของเด็ก		Crude OR (95% CI)	P-value
		ปกติ %	สงสัยล่าช้า %		
การศึกษาของพ่อ	3604				0.002
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	48	39.6	60.4	1.953 (1.057-3.609)	0.033
- ประถมศึกษา	785	43.9	56.1	1.632 (1.271-2.095)	<0.001
- มัธยมศึกษา/ปวช.	2006	47.9	52.1	1.394 (1.114-1.744)	0.004
- อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	398	49.5	50.5	1.305 (0.982-1.736)	0.067
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	367	56.1	43.9	1	
การศึกษาของแม่	3849				0.065
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	63	41.3	58.7	1.353 (0.799-2.291)	0.261
- ประถมศึกษา	583	45.8	54.2	1.125 (0.895-1.415)	0.313
- มัธยมศึกษา/ปวช.	2255	45.7	54.3	1.129 (0.942-1.353)	0.190
- อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	355	53.2	46.8	0.835 (0.642-1.087)	0.180
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	593	48.7	51.3	1	
ความเพียงพอของรายได้ครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่	3960				<0.001
- เพียงพอ เหลือเก็บ	1050	47.8	52.2	1	
- เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ	1922	49.1	50.9	0.951 (0.818-1.106)	0.513
- ไม่เพียงพอ	988	41.5	58.5	1.291 (1.084-1.539)	0.004
สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก	3963				<0.001
- อยู่ด้วยกัน	3337	48.6	51.4	1	
- แยกทางกัน/หม้าย	626	38.2	61.8	1.531 (1.286-1.824)	<0.001

เด็กที่มีผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่ใช่แม่มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.131 เท่าของเด็กที่มีแม่เป็นผู้ดูแลหลัก แต่ความสัมพันธ์นี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กที่มีผู้เลี้ยงดูหลักเป็นชายมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.388 เท่าของเด็กที่มีผู้ดูแลหลักเป็นหญิง

ปัจจัยด้านครอบครัวที่ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การศึกษาของแม่ ผู้เลี้ยงดูหลักเป็นใคร การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและสถานะพัฒนาการของเด็ก (cont.)

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	สถานะพัฒนาการของเด็ก		Crude OR (95% CI)	P-value
		ปกติ %	สงสัยล่าช้า %		
ผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กเป็นใคร	3960				0.053
- แม่	2010	48.5	51.5	1	
- อื่นๆ เช่น พ่อ ตา ยาย ปู่ ย่า ญาติ ลูกจ้างเลี้ยงเด็ก	1950	45.4	47.6	1.131 (0.999-1.282)	0.053
เพศของผู้เลี้ยงดูหลัก	3967				0.015
- ชาย	246	39.4	60.6	1.388 (1.066-1.806)	0.015
- หญิง	3721	47.5	52.5	1	
อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก (ปี)	3939				0.038
< 40	1944	48.5	51.5	0.876 (0.773-0.993)	0.038
≥ 40	1995	45.2	54.8	1	
การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก	3953				0.219
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	186	46.2	53.8	1.242 (0.855-1.804)	0.255
- ประถมศึกษา	1758	45.1	54.9	1.303 (1.009-1.682)	0.042
- มัธยมศึกษา/ปวช.	1532	47.8	52.2	1.167 (0.902-1.511)	0.239
- อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	204	49.0	51.0	1.111 (0.773-1.597)	0.570
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	273	51.6	48.4	1	

ปัจจัยด้านเด็ก

ผลการศึกษา พบว่า เด็กมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูงขึ้นในกลุ่มเด็กที่มีอายุมากขึ้น เด็กที่ได้รับการคัดกรองพัฒนาการเมื่ออายุ 30 เดือนมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเกือบ 4 เท่าของเด็กที่มีอายุ 9 เดือนที่ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ สถานที่คลอดมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็ก เด็กที่คลอดที่โรงพยาบาล เอกชนหรือที่อื่นๆ มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.495 เท่าของเด็กที่คลอดที่โรงพยาบาลของรัฐบาล พบว่าเด็กผู้ชายมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.517 เท่าของเด็กผู้หญิง ด้านพื้นฐานอารมณ์ของเด็กตามความคิดเห็นของผู้เลี้ยงดูหลัก เด็กที่เลี้ยงค่อนข้างยาก/ยาก มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.525 เท่าของเด็กที่เลี้ยงง่าย (ตารางที่ 13)

พบว่าเด็กที่มีโรคประจำตัวมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.726 เท่าของเด็กที่ไม่มีโรคประจำตัว เด็กที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.213 เท่าของเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุน (ตารางที่ 13) ปัจจัยที่พบว่า เกือบมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัญหาขณะตั้งครรภ์ เด็กคนนี้ เด็กที่แม่มีปัญหาขณะตั้งครรภ์มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.244 เท่าของเด็กที่แม่ไม่มีปัญหา

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเด็กและสถานะพัฒนาการของเด็ก

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	สถานะพัฒนาการของเด็ก		Crude OR (95% CI)	P-value
		ปกติ %	สงสัยล่าช้า %		
อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ (เดือน)	3970				
9	780	70.0	30.0	1	<0.001
18	823	47.4	52.6	2.591 (2.110-3.181)	<0.001
30	809	37.8	62.2	3.836 (3.112-4.727)	<0.001
42	794	38.2	61.8	3.781 (3.066-4.663)	<0.001
60	764	41.6	58.4	3.273 (2.652-4.038)	<0.001
สถานที่คลอด	3967				0.014
- รพ.รัฐ	3802	47.4	52.6	1	
- รพ.เอกชน หรือที่อื่นๆ เช่น คลอดที่บ้าน บนรถตู้ชีพ คลอดในต่างประเทศ	165	37.6	62.4	1.495 (1.084-2.062)	0.014
เพศของเด็ก	3964				<0.001
- หญิง	1997	52.0	48.0	1	
- ชาย	1967	41.7	58.3	1.517 (1.338-1.720)	<0.001

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเด็กและสถานะพัฒนาการของเด็ก (cont.)

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	สถานะพัฒนาการของเด็ก		Crude OR (95% CI)	P-value
		ปกติ %	สงสัยล่าช้า %		
พื้นฐานอารมณ์ของเด็กตามความคิดเห็นของผู้เลี้ยงดูหลัก	3964				<0.001
- เลี้ยงง่าย	3491	48.2	51.8	1	
- เลี้ยงค่อนข้างยาก/ยาก	473	37.8	62.2	1.525 (1.252-1.858)	<0.001
ปัญหาขณะตั้งครรภ์เด็กคนนี้	3917				0.052
- ไม่มี	3560	47.4	52.6	1	
- มี	357	42.0	58.0	1.244 (0.998-1.551)	0.052
โรคประจำตัวของเด็ก	3954				<0.001
- ไม่มี	3697	47.8	52.2	1	
- มี	257	34.6	65.4	1.726 (1.325-2.250)	<0.001
การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	3847				0.003
- ได้รับ	1965	49.1	50.9	1	
- ไม่ได้รับ	1882	44.3	55.7	1.213 (1.068-1.377)	0.003

ปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM

ตารางที่ 14 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การได้รับคู่มือ DSPM ได้รับคู่มือ DSPM เมื่อไร การอ่านคู่มือ DSPM การนำวิธีส่งเสริมพัฒนาการในคู่มือมาใช้กับเด็ก การมีผู้ช่วยแนะนำเมื่อมีปัญหา การใช้คู่มือ DSPM ในรูปแบบอื่น

ผลการวิจัย พบว่า เด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักไม่ได้รับคู่มือ DSPM มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.399 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักได้รับคู่มือ การได้รับคู่มือ DSPM ที่ดีหลังคลอดเป็น Protective factor แต่การได้รับคู่มือ DSPM ช้าทำให้เด็กมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูงขึ้น เช่น ได้รับคู่มือ DSPM เมื่อนำลูกมารับวัคซีนเด็กมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.186 เท่าของเด็กที่แม่ได้รับคู่มือเมื่อมาฝากครรภ์ เด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักไม่ได้อ่านคู่มือ DSPM มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.606 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักที่ได้อ่านคู่มือ

เด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักไม่ได้นำวิธีส่งเสริมพัฒนาการในคู่มือมาใช้กับเด็กมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.705 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักได้ใช้คู่มือบ่อยๆ เกือบทุกวัน ถ้ามีปัญหาการใช้คู่มือการไม่มีผู้ช่วยแนะนำ เด็กมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเกือบ 3 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักมีผู้ช่วยแนะนำ เด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลัก

ดูหลักที่ไม่เคยใช้ DSPM ในรูปแบบอื่นมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเป็น 1.582 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักที่เคยใช้

ปัจจัยต่อไปนี้ไม่พบว่ามีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ได้อธิบายการใช้คู่มือ DSPM เมื่อมอบคู่มือให้ ความเข้าใจของผู้เลี้ยงดูหลักเมื่อได้รับคำอธิบาย วิธีการอ่านส่วนใหญ่ การแนะนำผู้อื่นให้ใช้คู่มือ DSPM การมีปัญหาการใช้คู่มือ DSPM (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM และสถานะพัฒนาการของเด็ก

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	สถานะพัฒนาการของเด็ก		Crude OR (95% CI)	P-value
		ปกติ %	สงสัยล่าช้า %		
การได้รับคู่มือ DSPM	3969				
- ได้	2459	50.1	49.9	1	<0.001
- ไม่ได้	1510	41.8	58.2	1.399 (1.229-1.592)	<0.001
ถ้าได้รับ ได้รับเมื่อไร	2420				0.003
- เมื่อมาฝากครรภ์	111	46.8	53.2	1	
- ที่ตึกหลังคลอด	1701	52.7	47.3	0.792 (0.539-1.163)	0.034
- อสม./จนท.สาธารณสุขนำมาให้ที่บ้านหลังคลอด	98	53.1	46.9	0.780 (0.452-1.344)	0.370
- ได้รับเมื่อนำลูกมารับวัคซีน	380	42.6	57.4	1.186 (0.776-1.813)	0.431
- อื่นๆ เช่น เพิ่งได้รับคู่มือเมื่อมาตรวจพัฒนาการ	130	43.1	56.9	1.165 (0.700-1.938)	0.558
เจ้าหน้าที่/อสม. ได้อธิบายการใช้คู่มือ DSPM เมื่อมอบคู่มือให้	2340				0.143
- อธิบาย	2143	51.1	48.9	1	
- ไม่อธิบาย	197	45.7	54.3	1.245 (0.929-1.668)	0.143
ความเข้าใจของผู้เลี้ยงดูหลักเมื่อได้รับคำอธิบาย	2132				0.602
- เข้าใจ	2039	51.2	48.8	1	
- ไม่เข้าใจ	93	48.4	51.6	1.117 (0.737-1.693)	0.602

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPMและสถานะพัฒนาการของเด็ก (cont.)

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	สถานะพัฒนาการของเด็ก		Crude OR (95% CI)	P-value
		ปกติ %	สงสัยล่าช้า %		
การอ่านคู่มือ DSPM	2426				
- อ่านแล้ว	1672	53.9	46.1	1	<0.001
- ไม่เคยอ่าน	754	42.2	57.8	1.606 (1.350-1.911)	<0.001
วิธีการอ่านส่วนใหญ่	1671				
- อ่านเป็นเดือนๆตามอายุลูก	979	53.6	46.4	1	0.537
- เลือกอ่านตามความสนใจ	461	55.3	44.7	0.934 (0.748-1.167)	0.549
- อ่านล่วงหน้าเกินช่วงอายุลูก	180	50.6	49.4	1.131 (0.823-1.554)	0.448
- อื่นๆ เช่น อ่านเฉพาะเวลาสงสัย	51	60.8	39.2	0.746 (0.419-1.327)	0.319
การนำวิธีส่งเสริมพัฒนาการในคู่มือมาใช้กับเด็ก	1584				
- บ่อยๆเกือบทุกวัน	346	60.4	39.6	1	0.016
- ใช้บ้างนานๆ ครั้ง	1094	53.6	46.4	1.322 (1.034-1.691)	0.026
- ไม่ได้ใช้เลย	144	47.2	52.8	1.705 (1.152-2.523)	0.008
การแนะนำผู้อื่นให้ใช้คู่มือ DSPM	1661				
- แนะนำ	530	52.3	47.7	1	0.314
- ไม่ได้แนะนำ	1131	54.9	45.1	0.899 (0.731-1.106)	
การมีปัญหาการใช้คู่มือ DSPM	1612				
- ไม่มีปัญหา	1463	54.5	45.5	1	0.669
- มีปัญหา	149	56.4	43.6	0.929 (0.661-1.304)	0.669
การมีผู้ช่วยแนะนำเมื่อมีปัญหา	147				
- ไม่มี	30	36.7	63.3	2.973 (1.293-6.832)	0.010
- มี	117	63.2	36.8	1	0.010
การใช้ DSPM ในรูปแบบอื่น	3837				
- ไม่เคยใช้	3463	45.5	54.5	1.582 (1.276-1.962)	<0.001
- เคยใช้	374	57.0	43.0	1	<0.001

พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM (Composite variable)

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPMมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือและใช้คู่มือ เด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือแต่ไม่ใช้คู่มือมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.387 เท่า เด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ได้รับคู่มือDSPMแต่ไม่อ่านคู่มือมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.690 เท่า เด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่ได้รับคู่มือDSPMมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูงถึง 1.717 เท่า (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPMและสถานะพัฒนาการของเด็ก

ปัจจัยที่ศึกษา	จำนวน	สถานะพัฒนาการของเด็ก		Crude OR (95% CI)	P-value
		ปกติ %	สงสัยล่าช้า %		
พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM	3925				<0.001
- ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือและใช้คู่มือ	1440	55.2	44.8	1	
- ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือแต่ไม่ใช้คู่มือ	221	47.1	52.9	1.387 (1.044 - 1.842)	0.024
- ได้รับคู่มือDSPMแต่ไม่อ่านคู่มือ	754	42.2	57.8	1.690 (1.414 - 2.019)	<0.001
- ไม่ได้รับคู่มือDSPM	1510	41.8	58.2	1.717 (1.484 - 1.986)	<0.001

2.4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กโดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณ

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณ (Multiple logistic regression analysis) ได้นำปัจจัยที่พบว่ามี ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบไคสแควร์มาใช้วิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกพหุคูณ (Full model) ผลของการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ยังคงมีความสัมพันธ์กับสถานะพัฒนาการเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เขตสุขภาพ อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ เพศของเด็ก การศึกษาของพ่อ สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก พื้นฐานอารมณ์ของเด็ก พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM

เมื่อมีอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วย ปัจจัยที่ไม่พบว่ามี ความสัมพันธ์กับสถานะพัฒนาการเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่ อายุของผู้เลี้ยงดูเด็ก การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สถานะที่คลอด การใช้คู่มือ DSPM ในรูปแบบอื่น (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 Adjusted OR และ 95% C.I. for Adj. OR จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณสำหรับ
พัฒนาการสงสัยล่าช้าของเด็ก (Full model)

ปัจจัยที่ศึกษา	Adj. OR	95% C.I. for Adj. OR		P-value
		Lower	Upper	
เขตสุขภาพที่				<0.001
1	1.681	1.184	2.387	0.004
2	0.273	0.189	0.394	<0.001
3	1.687	1.194	2.382	0.003
4	2.501	1.748	3.580	<0.001
5	2.008	1.418	2.843	<0.001
6	0.298	0.208	0.427	<0.001
7	1.399	0.993	1.970	0.055
8	0.253	0.174	0.368	<0.001
9	1.430	1.014	2.016	0.041
10	1.256	0.896	1.761	0.186
11	2.868	1.998	4.116	<0.001
12	1			
อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ (เดือน)				<0.001
9	1			
18	2.869	2.282	3.608	<0.001
30	4.338	3.429	5.488	<0.001
42	4.298	3.381	5.463	<0.001
60	3.371	2.617	4.342	<0.001
เพศของเด็ก				<0.001
ชาย	1.669	1.441	1.932	
หญิง	1			
การศึกษาของพ่อ				<0.001
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	1.750	1.403	2.183	<0.001
มัธยมศึกษา/ปวช.	1.381	1.134	1.681	0.001
อนุปริญญาหรือสูงกว่า	1			

ตารางที่ 16 Adjusted OR และ 95% C.I. for Adj. OR จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณสำหรับพัฒนาการสงสัยล่าช้า
ของเด็ก (Full model) (cont.)

ปัจจัยที่ศึกษา	Adj. OR	95% C.I. for Adj. OR		P-value
		Lower	Upper	
สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก				
อยู่ด้วยกัน	1			0.010
แยกทางกัน/หม้าย	1.323	1.068	1.640	0.010
ความเพียงพอของรายได้ครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่				
เพียงพอ	1			0.447
ไม่เพียงพอ	1.070	0.899	1.274	0.447
อายุของผู้เลี้ยงดูเด็ก				
< 40	1.056	0.904	1.235	0.492
≥40	1			0.492
การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด				
ได้	1			0.926
ไม่ได้	0.992	0.842	1.170	0.926
สถานที่คลอด				
รพ.รัฐ	1			0.209
รพ.เอกชน และอื่นๆ	1.272	0.874	1.852	0.209
พื้นฐานอารมณ์ของเด็ก				
เลี้ยงง่าย	1			0.008
เลี้ยงยาก	1.378	1.088	1.746	0.008
การใช้คู่มือ DSPM ในรูปแบบอื่น				
ไม่เคยใช้	1.230	0.957	1.582	0.106
เคยใช้	1			0.106
พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริม พัฒนาการตามคู่มือDSPM				
ได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือ	1			0.005
ได้รับคู่มือDSPMและอ่านแต่ไม่ได้ใช้คู่มือ	1.550	1.112	2.160	0.010
ได้รับคู่มือDSPMแต่ไม่ได้อ่านคู่มือ	1.347	1.090	1.664	0.006
ไม่ได้รับคู่มือDSPM	1.243	1.033	1.496	0.021

ขั้นตอนต่อไปใช้การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณแบบ Forward Wald เพื่อเลือกปัจจัยที่มีนัยสำคัญทางสถิติไว้ในตัวแบบโลจิสติกพหุคูณ หลังจากปรับด้วยอิทธิพลจากปัจจัยอื่นๆ ปัจจัยที่ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เขตสุขภาพ อายุของเด็ก เพศของเด็ก การศึกษาของพ่อ สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก พื้นฐานอารมณ์ของเด็ก พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM (ตารางที่ 17)

พบว่า เด็กที่ผู้เลี้ยงดูได้รับคู่มือDSPMและได้อ่านคู่มือแต่ไม่ได้ใช้คู่มือเพื่อนำวิธีส่งเสริมพัฒนาการมาฝึกหรือเล่นกับเด็กมีความเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.576 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักได้รับคู่มือDSPMและได้อ่านและใช้คู่มือ ส่วนเด็กที่ผู้เลี้ยงดูไม่ได้รับคู่มือDSPMมีความเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.272 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูได้รับคู่มือDSPMและได้อ่านและได้ใช้ เมื่อปรับด้วยอิทธิพลจากปัจจัยอื่นๆ (เขตสุขภาพ อายุของเด็ก เพศของเด็ก การศึกษาของพ่อ สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก พื้นฐานอารมณ์ของเด็ก) แล้ว ตารางที่ 17 Adjusted OR และ 95% C.I. for Adj. OR จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณสำหรับพัฒนาการสงสัยล่าช้าของเด็ก (Final model)

ปัจจัยที่ศึกษา	Adj. OR	95% C.I. for Adj. OR		P-value
		Lower	Upper	
เขตสุขภาพที่				<0.001
1	1.658	1.173	2.342	0.004
2	0.276	0.191	0.397	0.000
3	1.720	1.224	2.417	0.002
4	2.430	1.714	3.444	<0.001
5	2.000	1.418	2.821	<0.001
6	0.292	0.205	0.416	<0.001
7	1.374	0.983	1.920	0.063
8	0.247	0.170	0.358	<0.001
9	1.425	1.017	1.996	0.040
10	1.265	0.908	1.764	0.165
11	2.910	2.032	4.167	<0.001
12	1			
อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ (เดือน)				<0.001
9	1			
18	2.893	2.302	3.636	<0.001
30	4.348	3.439	5.498	<0.001
42	4.335	3.414	5.505	<0.001
60	3.359	2.635	4.281	<0.001

ตารางที่ 17 Adjusted OR และ 95% C.I. for Adj. OR จากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณสำหรับพัฒนาการสงสัยล่าช้า
ของเด็ก (Final model) (cont.)

ปัจจัยที่ศึกษา	Adj. OR	95% C.I. for Adj. OR		P-value
		Lower	Upper	
เพศของเด็ก				<0.001
ชาย	1.667	1.440	1.929	<0.001
หญิง	1			
การศึกษาของพ่อ				<0.001
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	1.785	1.439	2.215	<0.001
มัธยมศึกษา/ปวช.	1.392	1.148	1.687	0.001
อนุปริญญาหรือสูงกว่า	1			
สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก				0.009
อยู่ด้วยกัน	1			
แยกทางกัน/หย่า	1.326	1.074	1.637	0.009
พื้นฐานอารมณ์ของเด็ก				0.006
เลี้ยงง่าย	1			
เลี้ยงยาก	1.394	1.101	1.764	0.006
พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM				0.002
ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือและใช้คู่มือ	1			
ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือแต่ไม่ใช้คู่มือ	1.576	1.131	2.194	0.007
ได้รับคู่มือDSPMแต่ไม่อ่านคู่มือ	1.366	1.110	1.681	0.003
ไม่ได้รับคู่มือDSPM	1.272	1.064	1.520	0.008

3) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลัก

ปัจจัยที่ใช้ศึกษาเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลัก ได้แก่ เขตสุขภาพ อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ คุณลักษณะของผู้เลี้ยงดูหลัก (ผู้เลี้ยงดูหลักเป็นใคร เพศ อายุ การศึกษา) การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เจ้าหน้าที่/อสม.อธิบายการใช้คู่มือ DSPM เมื่อมอบคู่มือให้ ระดับความพึงพอใจต่อคู่มือ DSPM พฤติกรรมการใช้คู่มือDSPMของผู้เลี้ยงดูหลักใช้ตัวแปรพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM (Composite variable)

3.1 ความพึงพอใจของผู้เลี้ยงดูเด็กต่อการใช้คู่มือ DSPM

ส่วนใหญ่ของผู้เลี้ยงดูหลักมีความพึงพอใจมากต่อการใช้คู่มือ DSPM ด้านการใช้ประโยชน์จากคู่มือ ด้านเนื้อหา/รูปแบบคู่มือ DSPM และด้านคำแนะนำในการใช้คู่มือ DSPM (ตารางที่ 18) ในภาพรวม เกือบครึ่ง (49.3%) ของผู้เลี้ยงดูหลักมีความพึงพอใจต่อคู่มือ DSPM ในระดับสูง (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 18 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามระดับความพึงพอใจของคู่มือ DSPM (รายชื่อ)

ความพึงพอใจของผู้เลี้ยงดูหลักต่อคู่มือ DSPM	ระดับความพึงพอใจ				จำนวน
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด	
1. ด้านการใช้ประโยชน์จากคู่มือ					
1.1 รู้วิธีประเมินความสามารถของเด็ก	0.8	6.4	66.2	26.6	1655
1.2 ทำให้ทราบความสามารถแต่ละด้านของเด็ก	0.8	6.1	62.6	30.5	1655
1.3 ทำให้รู้วิธีเล่นกับเด็ก	0.7	5.3	61.5	32.5	1656
1.4 รู้วิธีนำของใช้ในบ้านมาเล่นกับเด็ก	0.7	7.0	62.7	29.6	1654
2. ด้านเนื้อหา/รูปแบบคู่มือ DSPM					
2.1 ข้อมูลความสามารถแต่ละด้านของเด็ก	1.0	6.3	63.6	29.1	1656
2.2 ข้อมูลความสามารถแต่ละช่วงวัย	0.9	6.2	59.6	33.4	1655
2.3 ขนาดตัวอักษร	2.4	9.8	62.7	25.1	1656
2.4 รูปภาพประกอบ	2.1	8.3	60.7	28.9	1655
2.5 ขนาดของรูปเล่ม	3.1	10.4	60.2	26.2	1656
3. ด้านคำแนะนำในการใช้คู่มือ DSPM					
3.1 การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้	1.8	8.4	62.8	26.9	1638
3.2 เมื่อมีข้อสงสัยได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ จากเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน	2.3	11.0	60.3	26.5	1618

ตารางที่ 19 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามระดับความพึงพอใจของต่อคู่มือ DSPM

ระดับความพึงพอใจของผู้เลี้ยงดูหลักต่อคู่มือ DSPM	จำนวน	ร้อยละ
- ต่ำ	817	50.7
- สูง	795	49.3

Median = 33 QD = 3 Min = 11 Max = 44

3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลักโดยการทดสอบไคสแควร์

ตารางที่ 20-21 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เขตสุขภาพ อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ คุณลักษณะของผู้เลี้ยงดูหลัก (ผู้เลี้ยงดูหลักเป็นใคร เพศ อายุ การศึกษา) การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เจ้าหน้าที่/อสม.อธิบายการใช้คู่มือ DSPM เมื่อมอบคู่มือให้ ระดับความพึงพอใจต่อคู่มือ DSPM

พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM ในเขตสุขภาพ 12 เขต พบว่า การได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือสูงถึง 57.5% ในเขตสุขภาพที่ 2 48.9% ในเขตสุขภาพที่ 11 และ 46.0% ในเขตสุขภาพที่ 6 การได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือสูงถึง 49.0% ในกลุ่มผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กอายุ 9 เดือน สัดส่วนของการได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือลดลงเรื่อยๆ ในกลุ่มผู้เลี้ยงดูหลักเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น (ตารางที่ 20)

ผู้เลี้ยงดูหลักที่เป็นแม่ส่วนใหญ่ (48.0%) ได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือ การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก ยิ่งสูงสัดส่วนการได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือยิ่งสูงด้วย ผู้เลี้ยงดูหลักที่จบปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีสัดส่วนการอ่านและใช้คู่มือDSPMที่ได้รับ (51.3%) สูงกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่ได้เรียนหนังสือ (20.1%) การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดและพฤติกรรมการใช้คู่มือDSPM มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครอบครัวของเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดู มีสัดส่วนการได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือ (44.1%) สูงกว่าครอบครัวของเด็กที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน (30%) ถ้าผู้เลี้ยงดูหลักได้รับคำอธิบาย/แนะนำการใช้จากเจ้าหน้าที่/อสม. ในวันที่ได้รับคู่มือDSPM การอ่านและใช้คู่มือสูงถึง 63.8% เมื่อผู้เลี้ยงดูหลักมีระดับความพึงพอใจสูงต่อคู่มือ DSPM สัดส่วนการอ่านและใช้คู่มือDSPMที่ได้รับ (90.7%) สูงกว่าผู้เลี้ยงดูหลักที่มีระดับความพึงพอใจต่ำต่อคู่มือ DSPM (83.5%) (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 20 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM เขตสุขภาพ และอายุของเด็ก

ปัจจัยที่ศึกษา	n	พฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลัก				P-value
		ได้รับDSPMและ อ่านและใช้	ได้รับDSPMและ อ่านแต่ไม่ใช้	ได้รับDSPM แต่ไม่อ่าน	ไม่ได้รับ DSPM	
เขตสุขภาพที่	3925					<0.001
1	340	33.8	6.8	23.2	36.2	
2	334	57.5	14.4	19.5	8.7	
3	318	23.0	2.8	18.2	56.0	
4	320	27.8	5.0	18.1	49.1	
5	327	34.3	2.8	4.6	58.4	
6	359	46.0	7.0	12.3	34.8	
7	323	35.3	5.0	14.9	44.9	
8	313	32.6	2.2	14.7	50.5	
9	318	35.8	3.5	20.1	40.6	
10	330	38.8	7.3	21.8	32.1	
11	319	48.9	2.8	36.7	11.6	
12	324	24.7	7.4	27.2	40.7	
อายุของเด็ก (เดือน)	3925					<0.001
9	773	49.0	6.7	19.9	24.3	
18	817	41.7	6.4	20.8	31.1	
30	799	38.3	6.5	20.2	35.0	
42	779	33.0	5.1	19.9	42.0	
60	757	20.7	3.3	15.1	60.9	
รวม	3925	36.7	5.6	19.2	38.5	

ตารางที่ 21 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM เขตสุขภาพ และอายุของเด็ก

ปัจจัยที่ศึกษา	n	พฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลัก				P-value
		ได้รับDSPMและ อ่านและใช้	ได้รับDSPMและ อ่านแต่ไม่ใช้	ได้รับDSPM แต่ไม่อ่าน	ไม่ได้รับ DSPM	
ผู้เลี้ยงดูหลัก	3916					<0.001
แม่	1993	48.0	6.8	16.3	28.9	
อื่นๆ เช่น พ่อ ปู่ ย่า ตา ยาย	1923	24.9	4.4	22.2	48.5	
เพศของผู้เลี้ยงดูหลัก	3923					<0.001
ชาย	242	21.5	3.3	24.0	51.2	
หญิง	3681	37.7	5.8	18.9	37.6	
อายุของผู้เลี้ยงดูหลัก	3895					<0.001
< 40	1926	47.6	7.2	16.7	28.6	
≥ 40	1969	25.9	4.2	21.7	48.2	
การศึกษาของผู้เลี้ยงดูหลัก	3909					<0.001
ไม่ได้เรียนหนังสือ	184	20.1	1.6	26.1	52.2	
ประถมศึกษา	1732	25.6	5.2	21.9	47.3	
มัธยมศึกษา/ปวช.	1521	47.0	7.1	16.5	29.4	
อนุปริญญา/ปวท./ปวส.	201	48.8	3.0	15.9	32.3	
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	271	51.3	5.2	15.1	28.4	
การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อ การเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	3915					<0.001
ได้รับ	1942	44.1	7.2	20.9	27.9	
ไม่ได้รับ	1863	30.0	4.1	17.1	48.8	
ไม่ทราบ	110	20.0	3.6	25.5	50.9	
เจ้าหน้าที่/อสม. อธิบาย การใช้คู่มือ DSPM	2393					<0.001
อธิบาย	2128	63.8	9.3	27.0	-	
ไม่อธิบาย	189	39.2	10.1	50.8	-	
ไม่ทราบ	76	7.9	6.6	85.5	-	
ระดับความพึงพอใจต่อ คู่มือ DSPM	1609					<0.001
พึงพอใจต่ำ	816	83.5	16.4	0.1	-	
พึงพอใจสูง	793	90.7	9.3	0.0	-	

4) ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็ก

4.1 ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ผ่านมา

ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ผ่านมา มีสัดส่วนที่คล้ายคลึงกัน แต่ในกลุ่มเด็กอายุ 42 และ 60 เดือน ผู้เลี้ยงดูหลักได้ตอบว่าจำไม่ได้ว่าเด็กได้รับการคัดกรองหรือไม่มีสัดส่วนที่สูงขึ้น พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่ง (51.8%) ของเด็กที่อายุ 18 เดือนได้รับการคัดกรองพัฒนาการและได้ผลปกติเมื่อเด็กอายุ 9 เดือน 31.8% ไม่ได้รับการคัดกรอง (ตารางที่ 22)

ในกลุ่มเด็กที่อายุ 30 เดือน ประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กที่อายุ 30 เดือนที่ได้รับการคัดกรองพัฒนาการและได้ผลปกติเมื่อเด็กอายุ 9 และ 18 เดือน ประมาณ 1 ใน 4 ไม่ได้รับการคัดกรองเมื่อเด็กอายุ 9 และ 18 เดือน (ตารางที่ 23)

ในกลุ่มเด็กที่อายุ 42 เดือน ประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กที่อายุ 42 เดือนที่ได้รับการคัดกรองพัฒนาการและได้ผลปกติเมื่อเด็กอายุ 9 18 และ 30 เดือน ประมาณ 1 ใน 4 ไม่ได้รับการคัดกรองเมื่อเด็กอายุ 9 18 และ 30 เดือน (ตารางที่ 24)

ในกลุ่มเด็กที่อายุ 60 เดือน เกือบครึ่งหนึ่งของเด็กที่อายุ 60 เดือนที่ได้รับการคัดกรองพัฒนาการและได้ผลปกติเมื่อเด็กอายุ 9 18 30 และ 42 เดือน เกือบ 1 ใน 4 ไม่ได้รับการคัดกรองเมื่อเด็กอายุ 9 18 30 และ 42 เดือน 13.6% ของผู้เลี้ยงดูหลักตอบว่าจำไม่ได้ว่าเด็กได้รับการคัดกรองหรือไม่เมื่อเด็กอายุ 42 เดือน และสัดส่วนนี้สูงขึ้นเรื่อยๆ เมื่อ เด็กอายุ 30 (14.5%) 18 (15.6%) และ 9 เดือน (17.7%) (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 22 ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ผ่านมาของเด็กที่อายุ 18 เดือน

ผลการคัดกรองที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
เด็กที่อายุ 18 เดือน		
การคัดกรองเมื่ออายุ 9 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	255	31.8
- ได้และปกติ	416	51.8
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	39	4.9
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	54	6.7
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	35	4.4
- ไม่ทราบ	4	0.5

ตารางที่ 23 ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ผ่านมาของเด็กที่อายุ 30 เดือน

ผลการคัดกรองที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
เด็กที่อายุ 30 เดือน		
การคัดกรองเมื่ออายุ 9 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	213	27.6
- ได้และปกติ	396	51.3
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	40	5.2
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	72	9.3
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	48	6.2
- ไม่ทราบ	3	0.4
การคัดกรองเมื่ออายุ 18 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	208	26.6
- ได้และปกติ	403	51.5
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	49	6.3
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	72	9.2
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	48	6.1
- ไม่ทราบ	3	0.4

ตารางที่ 24 ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ผ่านมาของเด็กที่อายุ 42 เดือน

ผลการคัดกรองที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
เด็กที่อายุ 42 เดือน		
การคัดกรองเมื่ออายุ 9 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	199	26.7
- ได้และปกติ	365	49.1
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	17	2.3
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	103	13.8
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	55	7.4
- ไม่ทราบ	5	0.7
การคัดกรองเมื่ออายุ 18 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	196	26.2
- ได้และปกติ	373	49.9
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	30	4.0
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	99	13.2
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	45	6.0
- ไม่ทราบ	5	0.7
การคัดกรองเมื่ออายุ 30 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	192	25.8
- ได้และปกติ	368	49.5
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	57	7.7
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	80	10.8
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	41	5.5
- ไม่ทราบ	5	0.7

ตารางที่ 25 ผลการคัดกรองพัฒนาการเด็กที่ผ่านมาของเด็กที่อายุ 60 เดือน

ผลการคัดกรองที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
เด็กที่อายุ 60 เดือน		
การคัดกรองเมื่ออายุ 9 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	170	24.3
- ได้และปกติ	318	45.4
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	12	1.7
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	124	17.7
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	71	10.1
- ไม่ทราบ	6	0.9
การคัดกรองเมื่ออายุ 18 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	159	22.6
- ได้และปกติ	341	48.5
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	23	3.3
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	110	15.6
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	65	9.2
- ไม่ทราบ	5	0.7
การคัดกรองเมื่ออายุ 30 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	159	22.2
- ได้และปกติ	345	48.3
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	44	6.2
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	104	14.5
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	58	8.1
- ไม่ทราบ	5	0.7
การคัดกรองเมื่ออายุ 42 เดือน		
- ไม่ได้คัดกรอง	168	23.6
- ได้และปกติ	353	49.5
- ได้และให้ฝึกเพิ่มเติมและนัดมาอีก 1 เดือน	45	6.3
- จำไม่ได้ว่าได้รับการคัดกรองหรือไม่	97	13.6
- จำผลการคัดกรองไม่ได้	45	6.3
- ไม่ทราบ	5	0.7

4.2 ผลการคัดกรองพัฒนาการสงสัยล่าช้าของเด็กในการศึกษานี้

ในเด็กอายุ 9 เดือน เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าจำนวน 234 คน ในจำนวนนี้มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor; GM) ข้อที่ 27 (47.0%) เป็นส่วนใหญ่ รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าใจภาษา (Receptive Language; RL) ข้อที่ 31 (28.6%) ด้านการเคลื่อนไหว GM ข้อ 28 (26.5%) ด้านการใช้ภาษา (Expressive Language; EL) ข้อที่ 33 (21.8%)

ค่าร้อยละของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้ารายข้อแสดงในตารางที่ 26-30 อาจมีค่าต่ำกว่าความจริง เนื่องจากแบบสอบถามบางส่วนไม่ได้มีการบันทึกเกี่ยวกับด้านและข้อที่เด็กมีพัฒนาการล่าช้าไว้

ตารางที่ 26 ร้อยละของเด็กอายุ 9 เดือนที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าจำแนกตามรายด้านและข้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

พัฒนาการสงสัยล่าช้า		ข้อที่							
		27	28	29	30	31	32	33	34
GM	จำนวน	110	62						
	ร้อยละ	47.0	26.5						
FM	จำนวน			43	34				
	ร้อยละ			18.4	14.5				
RL	จำนวน					67			
	ร้อยละ					28.6			
EL	จำนวน						9	51	
	ร้อยละ						3.8	21.8	
PS	จำนวน								18
	ร้อยละ								7.7

หมายเหตุ

GM ข้อ 27 - ลูกขึ้นนั่งได้จากท่านอน

GM ข้อ 28 - ยืนอยู่ได้โดยใช้มือเกาะเครื่องเรือนสูงระดับบอก

RL ข้อ 31 - ทำตามคำสั่งง่ายๆ เมื่อใช้ท่าทางประกอบ

EL ข้อ 33 - เลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้อย่างน้อย 1 เสียง

เด็กอายุ 18 เดือนที่มีพัฒนาการล่าช้าจำนวน 433 คน ในจำนวนนี้เด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ด้านการเข้าใจภาษา RL ข้อที่ 55 (52.2%) รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้ภาษา EL ข้อที่ 56 (46.0%) และข้อที่ 57 (40.6%) ด้านการเข้าใจภาษา RL ข้อที่ 54 (38.6%)

ตารางที่ 27 ร้อยละของเด็กอายุ 18 เดือนที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าจำแนกตามรายด้านและข้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

พัฒนาการสงสัยล่าช้า ด้าน		ข้อที่									
		50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
GM	จำนวน	7	13								
	ร้อยละ	1.6	3.0								
FM	จำนวน			127	131						
	ร้อยละ			29.3	30.3						
RL	จำนวน					167	226				
	ร้อยละ					38.6	52.2				
EL	จำนวน							199	176		
	ร้อยละ							46.0	40.6		
PS	จำนวน									15	39
	ร้อยละ									3.5	9.0

หมายเหตุ

RL ข้อ 54 - เลือกวัตถุตามคำสั่งได้ถูกต้อง 3 ชนิด

RL ข้อ 55 - ซื่อวียวะได้ 1 ส่วน

EL ข้อ 56 - พุดเลียนคำที่เด่นหรือคำสุดท้ายของคำพุด

EL ข้อ 57 - พุดเป็นคำ ๆ ได้ 4 คำ เรียกชื่อสิ่งของหรือทักทาย

เด็กอายุ 30 เดือนที่มีพัฒนาการล่าช้าจำนวน 503 คน ในจำนวนนี้เด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ด้านการเข้าใจภาษา RL ข้อที่ 75 (59.8%) รองลงมาได้แก่ ด้านการใช้ภาษา EL ข้อที่ 76 (46.7%) ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา (Fine Motor; FM) ข้อที่ 73 (38.8%) ด้านการเข้าใจภาษา RL ข้อที่ 74 (37.2%)

ตารางที่ 28 ร้อยละของเด็กอายุ 30 เดือนที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าจำแนกตามรายด้านและข้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

พัฒนาการสงสัยล่าช้า		ข้อที่								
		70	71	72	73	74	75	76	77	78
GM	จำนวน	97	54							
	ร้อยละ	19.3	10.7							
FM	จำนวน			144	195					
	ร้อยละ			28.6	38.8					
RL	จำนวน					187	301			
	ร้อยละ					37.2	59.8			
EL	จำนวน							235		
	ร้อยละ							46.7		
PS	จำนวน								78	175
	ร้อยละ								15.5	34.8

หมายเหตุ

FM ข้อที่ 73 - ยื่นวัตถุให้ผู้ทดสอบได้ 1 ชิ้นตามคำบอก

RL ข้อที่ 74 - สนใจฟังนิทานได้นาน 5 นาที

RL ข้อที่ 75 - วางวัตถุไว้ “ข้างบน” และ “ข้างใต้” ตามคำสั่งได้

EL ข้อที่ 76 - พูดยึดต่อกัน 2 คำขึ้นไปอย่างมีความหมายโดยใช้คำกริยาได้ถูกต้องอย่างน้อย 4 กริยา

เด็กอายุ 42 เดือนที่มีพัฒนาการล่าช้าจำนวน 491 คน ในจำนวนนี้เด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา (Fine Motor; FM) ข้อที่ 94 (67.2%) รองลงมา ได้แก่ ด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา FM ข้อที่ 92 (36.3%) และ ข้อที่ 93 (35.6%)

ตารางที่ 29 ร้อยละของเด็กอายุ 42 เดือนที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าจำแนกตามรายด้านและข้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

พัฒนาการสงสัย ล่าช้าด้าน		ข้อที่										
		90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
GM	จำนวน	96	49									
	ร้อยละ	19.6	10.0									
FM	จำนวน			178	175	330						
	ร้อยละ			36.3	35.6	67.2						
RL	จำนวน						90	63				
	ร้อยละ						18.3	12.8				
EL	จำนวน								65	113		
	ร้อยละ								13.2	23.0		
PS	จำนวน										124	99
	ร้อยละ										25.3	20.2

หมายเหตุ

FM ข้อ 92 - แยกรูปทรงเรขาคณิตได้ 3 แบบ

FM ข้อ 93 - ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ถูกตัดออกเป็น 3 ชิ้นได้

FM ข้อ 94 - เขียนรูปวงกลมตามแบบได้

เด็กอายุ 60 เดือนที่มีพัฒนาการล่าช้าจำนวน 446 คน ในจำนวนนี้เด็กส่วนใหญ่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ด้านการใช้ภาษา EL ข้อที่ 122 (67.5%) รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าใจภาษา RL ข้อที่ 121 (54.7%) และ ข้อที่ 120 (43.5%)

ตารางที่ 30 ร้อยละของเด็กอายุ 60 เดือนที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าจำแนกตามรายด้านและข้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

พัฒนาการสงสัยล่าช้า ด้าน		ข้อที่							
		117	118	119	120	121	122	123	124
GM	จำนวน	56							
	ร้อยละ	12.6							
FM	จำนวน		81	111					
	ร้อยละ		18.2	24.9					
RL	จำนวน				194	244			
	ร้อยละ				43.5	54.7			
EL	จำนวน						301	71	
	ร้อยละ						67.5	15.9	
PS	จำนวน								92
	ร้อยละ								20.6

หมายเหตุ

RL ข้อ 120 - จับใจความเมื่อฟังนิทานหรือเรื่องเล่า

RL ข้อ 121- นับก้อนไม้ 5 ก้อน

EL ข้อ 122 - อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้อง 5 ตัว ดังนี้ “ก” “ง” “ด” “น” “ย”

5) ข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงดูหลักเพื่อการพัฒนาคู่มือ DSPM

ผู้เลี้ยงดูหลัก 141 คนที่ตอบแบบสอบถามของโครงการฯ เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคู่มือ DSPM ส่วนใหญ่ของผู้เลี้ยงดูหลักให้ข้อเสนอแนะว่า คู่มือมีขนาดเล่มใหญ่เกินไป พกพาไม่ค่อยสะดวก ควรทำเล่มขนาดเล็กลง เช่น ขนาดเท่าสมุดสี่ชมพู (71.6%) ตัวหนังสือมีขนาดเล็ก อ่านไม่ค่อยเห็น (17.7%) อยากให้มีเจ้าหน้าที่อธิบายการใช้งานและการนำไปใช้มากขึ้น (9.2%) เนื้อหาควรกระชับ คุณภาพกระดาษไม่ฉีกขาดง่าย (8.5%) ดังแสดงในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ร้อยละของผู้เลี้ยงดูหลักจำแนกตามข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคู่มือ DSPM (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคู่มือ DSPM	จำนวน	ร้อยละ
1. อยากให้มีเจ้าหน้าที่อธิบายการใช้งานและการนำไปใช้มากขึ้น	13	9.2
2. เล่มใหญ่เกินไป พกพาไม่ค่อยสะดวกควรทำเล่มขนาดเล็กลง เช่น ขนาดเท่าสมุดสี่ชมพู	101	71.6
3. มีรายละเอียดมากไปอ่านเข้าใจยากและไม่มีเวลาอ่าน	7	5.0
4. ควรมีความละเอียดและมีวิธีการฝึกที่หลากหลาย	3	2.1
5. ควรเพิ่มการดูแลเด็กเมื่อเวลาเจ็บป่วย อยากให้มีช่องทางการรักษาที่ชัดเจน	11	7.8
6. รูปเล่มควรเป็นแบบสี่เหลี่ยมแนวตั้ง สะดวกต่อการพกพา	1	0.7
7. ควรมีภาพประกอบเพราะเด็ก ๆ จะสนใจดูและควรเพิ่มนิทานด้วย	7	5.0
8. เนื้อหาควรกระชับ คุณภาพกระดาษไม่ฉีกขาดง่าย	12	8.5
9. ควรเพิ่มเนื้อหาด้านพัฒนาการเด็ก	2	1.4
10. ตัวหนังสือมีขนาดเล็ก อ่านไม่ค่อยเห็น	25	17.7
11. ประกาศการใช้คู่มือDSPMผ่านทาง Social media หรือTV ให้มากกว่านี้	1	0.7
12. ต้องกระตุ้นผู้ปกครองในการศึกษาคู่มือและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	0.7
13. รูปภาพประกอบการส่งเสริมไม่ชัดเจน	1	0.7

6) สรุปผลการวิจัย

จำนวนเด็กและผู้เลี้ยงดูหลักที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมในการศึกษานี้ เท่ากับ 3970 คน ผลการวิจัย พบว่า 46.9% ของเด็กมีพัฒนาการปกติ และ 53.1% ของเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า เขตสุขภาพที่เด็กมีสัดส่วนของพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูง ได้แก่ เขตสุขภาพที่ 11 (73.5%) เขตสุขภาพที่ 4 (69.7%) เขตสุขภาพที่ 5 (67.4%) พบว่า 30% ของเด็กที่อายุ 9 เดือนมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า ในขณะที่ 62.2% ของเด็กที่อายุ 30 เดือนมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า พบว่าสัดส่วนของเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าสูงขึ้นในกลุ่มเด็กที่มีอายุมากขึ้น

ผลการทดสอบไคสแควร์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การศึกษาของพ่อ ความเพียงพอของรายได้ครอบครัวที่เด็กอาศัยอยู่ สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก เพศ และอายุของผู้เลี้ยงดูหลัก อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ สถานที่คลอด เพศของเด็ก พื้นฐานอารมณ์ของเด็กตามความคิดเห็นของผู้เลี้ยงดูหลัก โรคประจำตัวเด็ก การได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด การได้รับคู่มือ DSPM ได้รับคู่มือDSPMเมื่อไร การอ่านคู่มือDSPM การนำวิธีส่งเสริมพัฒนาการในคู่มือมาใช้กับเด็ก การมีผู้ช่วยแนะนำเมื่อมีปัญหา การใช้คู่มือ DSPM ในรูปแบบอื่น

พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือDSPM (วิเคราะห์จาก 3 ตัวแปรพร้อมกัน) มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือและใช้คู่มือ เด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ได้รับคู่มือDSPMและอ่านคู่มือแต่ไม่ใช้คู่มือมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.387 เท่า เด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ได้รับคู่มือDSPMแต่ไม่อ่านคู่มือมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.690 เท่า เด็กที่อยู่กับผู้เลี้ยงดูหลักที่ไม่ได้รับคู่มือDSPMมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.717 เท่า

ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณ (Multiple logistic regression analysis) แบบ Forward Wald พบว่า ปัจจัยที่ยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เขตสุขภาพ อายุของเด็ก เพศของเด็ก การศึกษาของพ่อ สถานภาพความสัมพันธ์ของพ่อแม่เด็ก พื้นฐานอารมณ์ของเด็ก พบว่า เมื่อปรับด้วยอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ในการวิเคราะห์นี้ เด็กที่ผู้เลี้ยงดูได้รับคู่มือDSPMและได้อ่านคู่มือแต่ไม่ได้ใช้คู่มือเพื่อนำวิธีส่งเสริมพัฒนาการมาฝึกหรือเล่นกับเด็กมีความเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.576 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูหลักได้รับคู่มือDSPMและได้อ่านและใช้คู่มือ ส่วนเด็กที่ผู้เลี้ยงดูไม่ได้รับคู่มือDSPMมีความเสี่ยงต่อการมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 1.272 เท่าของเด็กที่ผู้เลี้ยงดูได้รับคู่มือDSPMและได้อ่านและได้ใช้

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คู่มือ DSPM ของผู้เลี้ยงดูหลักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เขตสุขภาพ อายุของเด็กที่คัดกรองพัฒนาการ คุณลักษณะของผู้เลี้ยงดูหลัก (ผู้เลี้ยงดูหลักเป็นใคร เพศ อายุ การศึกษา) การ

ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เจ้าหน้าที่/อสม.อธิบายการใช้คู่มือDSPMเมื่อมอบคู่มือให้ ระดับความพึงพอใจต่อคู่มือDSPM

พฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูหลักในการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือ DSPM ในเขตสุขภาพ 12 เขต พบว่า การได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือสูงสุด 57.5% ในเขตสุขภาพที่ 2 รองลงมา 48.9% ในเขตสุขภาพที่ 11 และ 46.0% ในเขตสุขภาพที่ 6 การได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือสูงถึง 49.0% ในกลุ่มผู้เลี้ยงดูหลักของเด็กอายุ 9 เดือน สัดส่วนของการได้รับคู่มือDSPMและอ่านและใช้คู่มือลดลงเรื่อยๆ ในกลุ่มผู้เลี้ยงดูหลักเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น การอ่านและใช้คู่มือสูงถึง 63.8% เมื่อผู้เลี้ยงดูหลักได้รับคำอธิบาย/แนะนำการใช้จากเจ้าหน้าที่/อสม.ในวันที่ได้รับคู่มือDSPM พฤติกรรมการอ่านและใช้คู่มือDSPMที่ได้รับสูงถึง 90.7% เมื่อผู้เลี้ยงดูหลักมีระดับความพึงพอใจสูงต่อคู่มือ DSPM

ผู้เลี้ยงดูหลักของเด็ก 141 คนได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคู่มือ DSPM ส่วนใหญ่ของผู้เลี้ยงดูหลักให้ข้อเสนอแนะว่า คู่มือมีขนาดเล่มใหญ่เกินไป พกพาไม่ค่อยสะดวก ควรทำเล่มขนาดเล็กลง เช่น ขนาดเท่าสมุดสีชมพู (71.6%) ตัวหนังสือมีขนาดเล็ก อ่านไม่ค่อยเห็น (17.7%) อยากให้มีเจ้าหน้าที่อธิบายการใช้งานและการนำไปใช้มากขึ้น (9.2%) เนื้อหาควรกระชับ คุณภาพกระดาษไม่ฉีกขาดง่าย (8.5%)